TÜRKÇE

5. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 6

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları metinden hareketle cevaplayınız.

OKULUMUZUN KERMESİ

Okulumuzda geçen hafta bir kermes düzenlendi. Veliler evde pişirdikleri kekleri, kurabiyeleri getirdi. Öğrenciler de okuyup bitirdikleri kitapları ve artık oynamadıkları oyuncakları bağışladı. Bütün bu ürünler, okul bahçesine kurulan masalarda satışa sunuldu. Gün boyunca bahçe; anneler, babalar ve öğrencilerle dolup taştı. Akşam öğretmenlerimiz satışlardan toplanan parayı saydı. Kermesin hasılatı beklenenden fazlaydı. Bu parayla okul kütüphanesine yeni kitaplar alınacak.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



1.1. Metinde altı çizili kelimelerin anlamlarına ilişkin tahminlerinizi yazınız. (6 puan)

- kermes: ……
- hasılat: ……

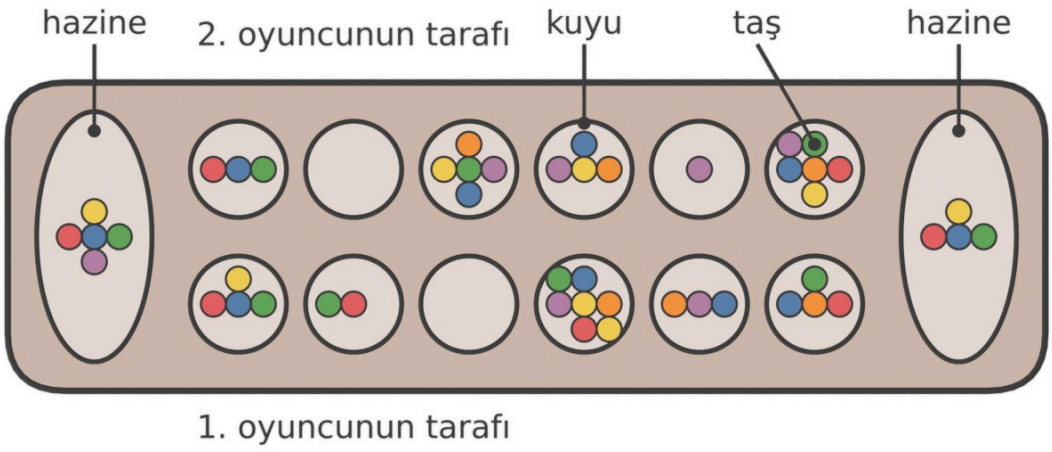
1.2. "hasılat" kelimesinin anlamını tahmin ederken metindeki hangi ifadeden yararlandığınızı yazınız. (4 puan)

2. Aşağıdaki metni okuyunuz ve görseli inceleyiniz. Soruları metinden hareketle cevaplayınız.

MANGALA

Mangala, iki kişiyle oynanan geleneksel bir Türk akıl ve strateji oyunudur. Oyun tahtasında karşılıklı iki sıra hâlinde altışar küçük kuyu ve iki büyük hazine bulunur. Oyuna başlarken her kuyuya dörder taş konur. Oyuncular sırayla kendi tarafındaki bir kuyunun taşlarını alır ve bu taşları kuyulara birer birer dağıtır. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncu kazanır. Mangala oynayan çocuklar, hamlelerini önceden düşünmeyi ve sabırla beklemeyi öğrenir. Kısacası mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



2.1. Metne göre mangala oyununu hangi oyuncu kazanır? (5 puan)

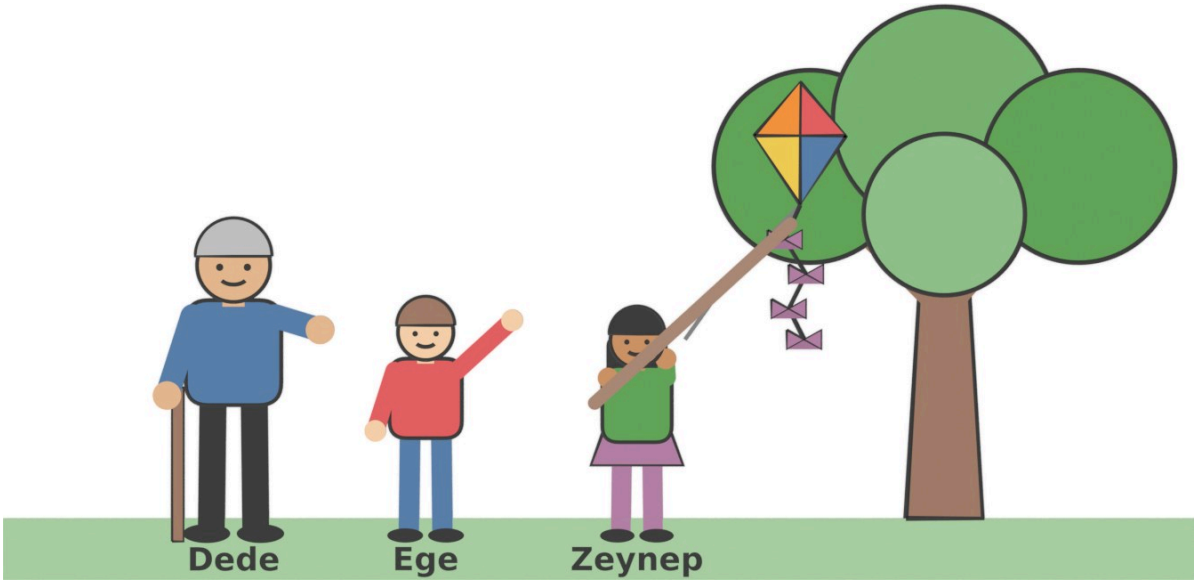
2.2. Metinde açıkça ifade edilen ana düşünceyi yazınız. (5 puan)

3. Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları metinden hareketle cevaplayınız.

AĞAÇTAKİ UÇURTMA

Rüzgârlı bir cumartesi sabahıydı. Ege, dedesiyle birlikte yaptığı uçurtmayı uçurmak için mahalledeki parka gitti. Uçurtma bir süre gökyüzünde süzüldü. Sonra rüzgâr birden hızlandı ve ip, Ege'nin elinden kurtuldu. Uçurtma, parkın köşesindeki yüksek çınar ağacının dallarına takıldı. Ege, uçurtmasını almak için hemen ağaca tırmanmak istedi. Dedesi ise "Dallar ince, kırılırsa düşersin." diyerek ona izin vermedi. O sırada parkta oynayan Zeynep, park görevlisinden uzun bir çubuk ödünç aldı. Zeynep çubukla dalı yavaşça salladı, Ege ile dedesi de ona yol gösterdi. Uçurtma süzülerek yere indi. Ege, Zeynep'e teşekkür etti. Dedesi de gülümseyerek "Gördün mü, zor işler birlikte daha kolay çözülür." dedi.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

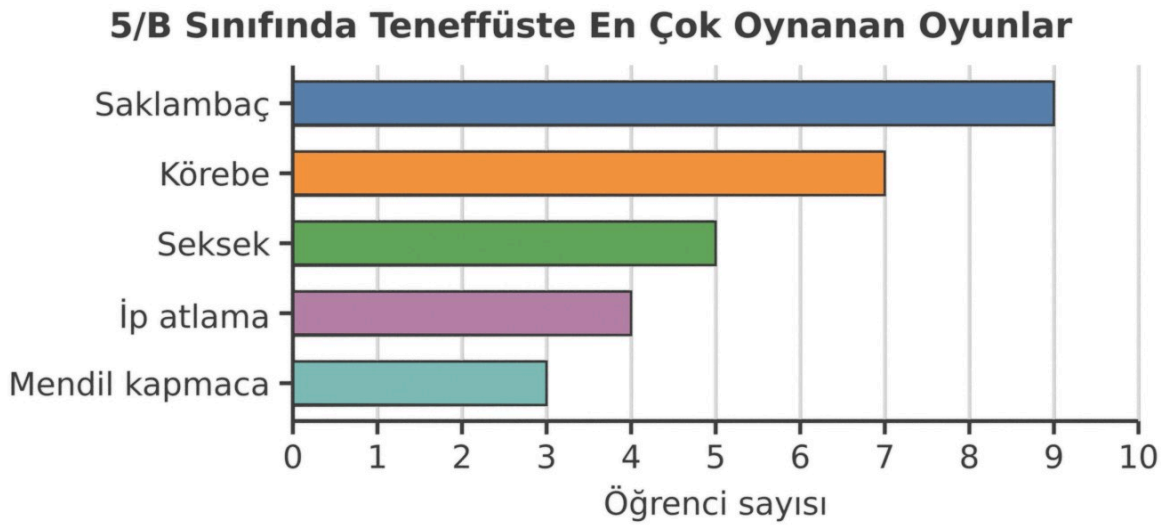


3.1. Uçurtmanın ağaca takılmasının sebebi nedir? (5 puan)

3.2. Dedesi, Ege'nin ağaca tırmanmasına neden izin vermemiştir? (5 puan)

3.3. Dedenin metnin sonundaki sözüyle iletilmek istenen mesaj nedir? (5 puan)

4. 5/B sınıfındaki 28 öğrenciye teneffüste en çok hangi oyunu oynadıkları sorulmuştur. Her öğrenci yalnızca bir oyun seçmiştir. Sonuçlar aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.



Grafiği inceleyiniz ve soruları grafikten hareketle cevaplayınız.

4.1. Grafiğe göre teneffüste en çok oynanan oyun hangisidir? Bu oyunu kaç öğrenci seçmiştir? (5 puan)

4.2. Sınıf başkanı Elif "Seksek ile ip atlamayı seçen öğrencilerin toplamı, saklambacı seçen öğrencilerden fazladır." diyor. Elif'in bu yargısı doğru mudur? Grafikten kanıt göstererek açıklayınız. (5 puan)

5. Aşağıdaki metni okuyunuz ve görseli inceleyiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 23 Nisan 1920'de Ankara'da açıldı. Meclisin açılmasıyla millet, kendi geleceğine kendisi karar vermeye başladı. Atatürk, bu önemli günü geleceğimizin güvencesi olan çocuklara bayram olarak armağan etti. Bugün 23 Nisan, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutlanmaktadır. Bu bayram yalnızca ülkemizin değil, dünya çocuklarının da bayramıdır. 1979'dan beri TRT'nin düzenlediği uluslararası şenliklerde farklı ülkelerden gelen çocuklar, Türk çocuklarıyla bir araya gelir. Çocuklar birlikte oyunlar oynar, şarkılar söyler ve kendi ülkelerinin halk danslarını sergiler. Böylece 23 Nisan, dünya çocuklarını barış ve kardeşlik içinde buluşturan bir bayrama dönüşür.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



5.1. Bu metnin anahtar kelimelerini belirleyerek üç tanesini yazınız. (9 puan)

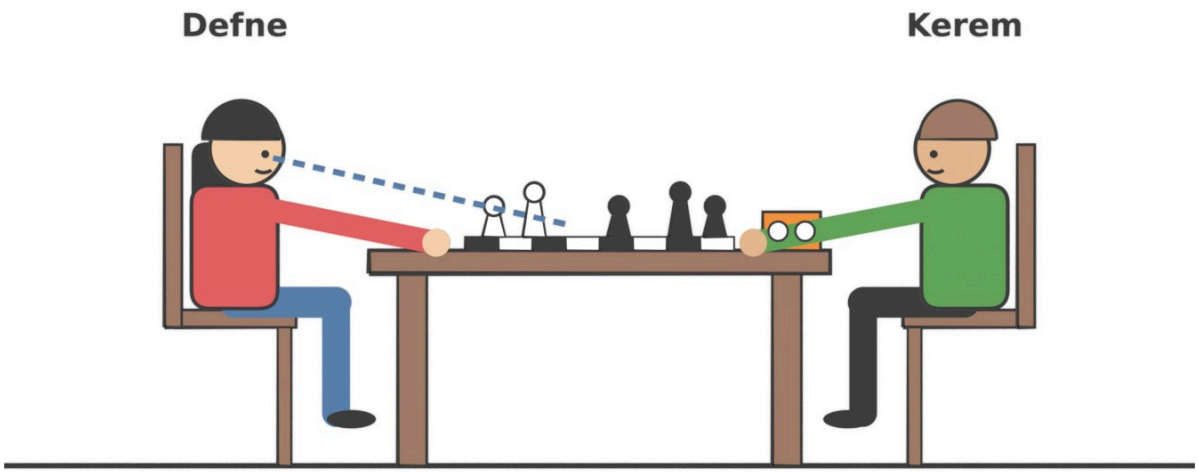
5.2. Belirlediğiniz anahtar kelimelerden yararlanarak metne uygun bir başlık yazınız. (6 puan)

6. Aşağıdaki metni okuyunuz ve görseli inceleyiniz.

SON HAMLE

Defne, okulun satranç turnuvasında son maça çıkacağı için çok heyecanlıydı. Rakibi, geçen yılın şampiyonu Kerem'di. Maç başlayınca Defne bir an bile **gözünü tahtadan ayırmadı**. Her hamlesini dikkatle düşündü. Kerem'in atını aldığında **içi içine sığmadı** ama sevincini belli etmemeye çalıştı. Sonunda maçı kazandı. Öğretmeni onu tebrik ederken "Sabrın ve dikkatin sana kazandırdı." dedi.

(Bu metin soru için hazırlanmıştır.)



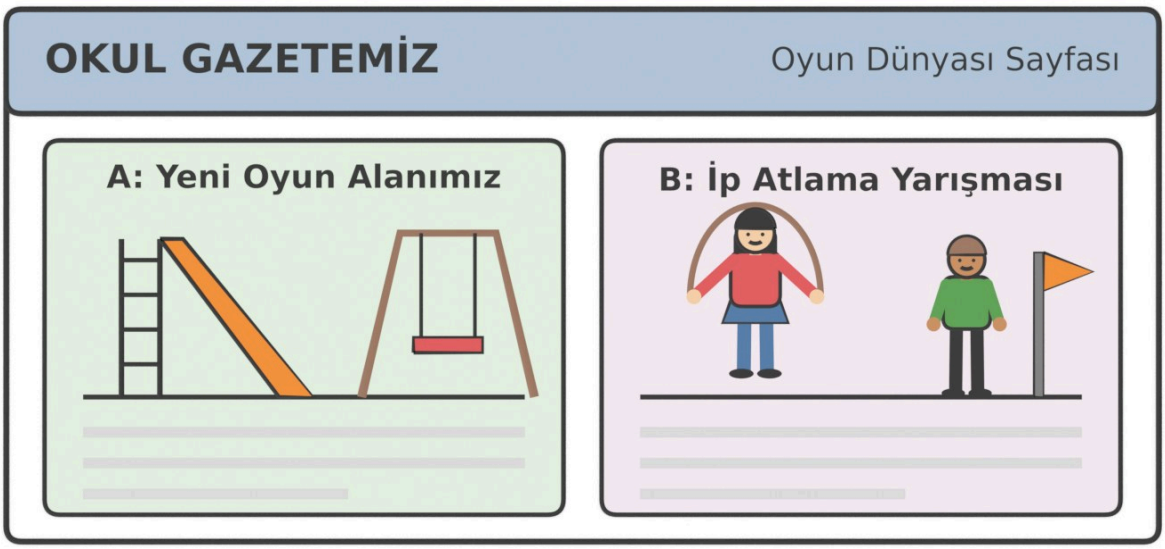
6.1. Metinde koyu yazılmış deyimlerin metne kattığı anlamı yazınız. (6 puan)

- gözünü tahtadan ayırmamak: ……
- içi içine sığmamak: ……

6.2. İçinde "göz" kelimesi geçen başka bir deyimi, anlamına uygun biçimde bir cümlede kullanınız. (4 puan)

7. Okul gazetesinin “Oyun Dünyası” sayfası için iki yazı hazırlanacaktır:

- **A yazısı:** Okul bahçesine yeni yapılan oyun alanını, okurların gözünde canlanacak biçimde anlatmak
- **B yazısı:** Geçen hafta yapılan ip atlama yarışmasında yaşananları başından sonuna kadar anlatmak



7.1. A ve B yazılarının her biri için hangi paragraf türünü seçmeniz gerektiğini yazınız. Seçimlerinizin nedenini açıklayınız. (8 puan)

7.2. B yazısı için aşağıdaki planı doldurunuz. Olay akışını, olayların oluş sırasına göre en az üç adımda yazınız. (7 puan)

Plan	
Kişiler	.....
Yer	.....
Zaman	.....
Olay akışı	1. ..... 2. ..... 3. .....

8. Ali, Zeynep ve öğretmenleri arasında geçen konuşma aşağıdaki çizimde verilmiştir. Konuşma balonlarındaki numaralı yerlere noktalama işaretleri konmamıştır.



8.1. Numaralı yerlere gelmesi gereken noktalama işaretlerini tabloya yazınız. (15 puan)

1	2	3	4	5
.....	.....	.....	.....	.....

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	T.O.5.5. Metinde geçen anlamını bilmediği söz varlığı unsurlarının anlamını tahmin edebilme	KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi; KB2.14. Yorumlama Becerisi
2	T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	KB1.7. Belirleme; KB2.4. Çözümleme Becerisi
3	T.O.5.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme	KB1.7. Belirleme; KB2.4. Çözümleme Becerisi
4	T.O.5.7. Görselle iletilen anlamı belirleyebilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.10. Çıkarım Yapma Becerisi
5	T.O.5.15. Metnin anahtar kelimelerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	KB1.7. Belirleme; KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.3. Özetleme Becerisi
6	T.O.5.20. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme	KB2.4. Çözümleme Becerisi; KB2.14. Yorumlama Becerisi
7	T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme	KB2.13. Yapılandırma Becerisi; KB1.3. Yazma
8	T.Y.5.16. Yazım ve noktalama işaretleriyle ilgili kuralları uygulayabilme	KB1.3. Yazma; KB1.7. Belirleme

PUANLAMA TABLOSU								
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**TOPLAM**
10	*10*	*15*	*10*	*15*	*10*	*15*	*15*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 6** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. Doğru cevap:

1.1. Her kelimenin anlamına ilişkin doğru tahmin 3 puandır (2 × 3 = 6 puan).

- kermes: “Bir amaca yardım etmek için yiyecek, eşya vb. satılarak para toplanan etkinlik (toplantı)” anlamına gelen bir tahmin **(3 puan)**. Yardım ya da para toplama amacına değinmeden yalnızca “satış yapılan yer, pazar” yazan cevaplar 2 puan alır. (TDK Güncel Türkçe Sözlük: kermes “Bir derneğe, bir çalışmaya yardım sağlamak amacıyla genellikle açık havada satış yapılarak gelir sağlanan toplantı”.)
- hasılat: “Satıştan ya da bir işten elde edilen para, gelir, kazanç” anlamına gelen bir tahmin **(3 puan)**. (TDK: hasılat → gelir; gelir “Bir kimseye veya topluluğa belli zamanlarda, belli yerlerden gelen para; hasılat”.)

1.2. “Akşam öğretmenlerimiz satışlardan toplanan parayı saydı.” ya da “Bu parayla okul kütüphanesine yeni kitaplar alınacak.” cümlelerinden birinin yazılması 4 puandır. Yalnızca “Bütün bu ürünler ... satışa sunuldu.” cümlesinin yazılması, kelimenin anlamıyla dolaylı bir ilgisi olduğu için 2 puan alır.

Örnek doğru cevap:

1.1. kermes: Okul gibi bir yere yardım etmek için yiyecek ve eşya satılarak para toplanan etkinlik. hasılat: Satıştan elde edilen para, gelir.

1.2. “Akşam öğretmenlerimiz satışlardan toplanan parayı saydı.” cümlesinden yararlandım. Kermesin hasılatı sayıldığı için hasılatın toplanan para olduğunu anladım.

Yanlış cevap: “kermes” için “okul gezisi, spor yarışması, tören”; “hasılat” için “kalabalık, ürün çeşidi, masa” gibi tahminler puan almaz. 1.2’de kelimenin anlamıyla ilgisi olmayan bir cümlenin (ör. “Veliler evde pişirdikleri kekleri, kurabiyeleri getirdi.”) yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. Doğru cevap:

2.1. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncunun kazandığını yazma **(5 puan)**. “En çok taşı olan oyuncu kazanır.” gibi taşların hazinede toplandığını belirtmeyen cevaplar 3 puan alır.

2.2. “Mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.” cümlesini ya da bu anlamı veren bir cümleyi yazma **(5 puan)**. Yalnızca “Mangala eğlenceli bir oyundur.” ya da yalnızca “Mangala bir akıl oyunudur.” gibi ana düşüncenin bir bölümünü veren cevaplar 2 puan alır.

Örnek doğru cevap:

2.1. Oyunun sonunda hazinesinde en çok taş bulunan oyuncu kazanır.

2.2. Mangala, çocukların düşünme becerisini geliştiren eğlenceli bir oyundur.

Yanlış cevap: 2.1’de “Taşlarını ilk bitiren oyuncu kazanır.”, “Oyuna ilk başlayan kazanır.” gibi metinde yer almayan cevaplar; 2.2’de “Her kuyuya dörder taş konur.”, “Mangala tahtasında iki hazine vardır.” gibi ayrıntı cümlelerinin ana düşünce olarak yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. Doğru cevap:

3.1. Rüzgârın birden hızlanmasını **(3 puan)** ve ipin Ege'nin elinden kurtulmasını **(2 puan)** yazma.

3.2. Dalların ince olduğunu, dal kırılırsa Ege'nin düşebileceğini (düşüp zarar görebileceğini) yazma **(5 puan)**. Yalnızca "Tehlikeli olduğu için." yazılıp tehlikenin ne olduğu belirtilmezse 2 puan verilir.

3.3. Zor işlerin birlikte (iş birliği, yardımlaşma ile) daha kolay çözüleceği mesajını yazma **(5 puan)**. Yalnızca "Yardımlaşmak güzeldir." gibi mesajı genel olarak veren cevaplar 3 puan alır.

Örnek doğru cevap:

3.1. Rüzgâr birden hızlanınca ip Ege'nin elinden kurtulmuş, uçurtma da çınar ağacının dallarına takılmıştır.

3.2. Dedesi, dallar ince olduğu için dal kırılırsa Ege'nin düşeceğinden korkmuş ve ona izin vermemiştir.

3.3. Zor işler, insanlar birlikte çalıştığında yani iş birliği ve yardımlaşma ile daha kolay çözülür.

Yanlış cevap: 3.1'de "Ege uçurtmayı ağaca attı.", "Zeynep ipi çekti." gibi metinde yer almayan sebeplerin yazılması; 3.2'de "Ege ağaca tırmanmayı bilmiyordu.", "Ağaç çok yaşlıydı." gibi metne dayanmayan cevaplar; 3.3'te "Uçurtma rüzgârlı havada uçurulmalıdır.", "Ağaçlara tırmanılmaz." gibi metnin mesajını yansıtmayan cevaplar puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. Doğru cevap:

4.1. Saklambaç **(3 puan)**; 9 öğrenci **(2 puan)**.

4.2. Elif'in yargısının doğru olmadığını belirtme **(2 puan)**; grafikten seksek için 5, ip atlama için 4 öğrenciyi okuyup toplamın 9 olduğunu **(2 puan)**, bunun saklambacı seçen 9 öğrenciye eşit olduğunu, fazla olmadığını açıklama **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap:

4.1. En çok oynanan oyun saklambaçtır. Bu oyunu 9 öğrenci seçmiştir.

4.2. Elif'in yargısı doğru değildir. Grafiğe göre seksek oynayan 5, ip atlayan 4 öğrenci vardır. 5 + 4 = 9 eder. Saklambacı da 9 öğrenci seçmiştir. Yani bu iki oyunu seçenlerin toplamı saklambacı seçenlerden fazla değil, onlara eşittir.

Yanlış cevap: 4.1'de körebe ya da başka bir oyunun yazılması, öğrenci sayısının 7, 10 gibi yanlış okunması; 4.2'de "Elif haklıdır." denmesi ya da sayılar okunmadan yalnızca "Doğru değildir." yazılması (bu durumda yalnız ilk ölçütün 2 puanı verilir) ve grafikten yanlış sayı okunarak yapılan karşılaştırmalar ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. Doğru cevap:

5.1. “23 Nisan”, “bayram”, “çocuk (dünya çocukları)”, “Atatürk”, “Meclis (Türkiye Büyük Millet Meclisi)”, “ulusal egemenlik (egemenlik)”, “barış”, “kardeşlik”, “şenlik” kelime ve kelime gruplarından her biri 3 puandır (3 × 3 = 9 puan). Metnin içeriğini yansıtmayan ayrıntı kelimeleri (ör. “Ankara”, “1920”, “şarkı”, “dans”, “ülke”, “gün”) puan almaz.

5.2. Metnin konusunu (23 Nisan’ın çocuklara armağan edilen, dünya çocuklarını buluşturan bir bayram olması) yansıtan ve en az bir anahtar kelimeyi içeren başlık 6 puandır. Metnin yalnızca bir ayrıntısını yansıtan başlıklar (ör. “Meclis Açıldı”, “Şarkılar ve Danslar”) 3 puan alır.

Örnek doğru cevap:

5.1. 23 Nisan, bayram, çocuk.

5.2. Dünya Çocuklarının Bayramı: 23 Nisan

Yanlış cevap: 5.1’de metnin konusunu yansıtmayan kelimelerin (ör. “Ankara”, “şarkı”, “yıl”) yazılması; 5.2’de metinle ilgisi olmayan başlıkların (ör. “Yaz Tatili”, “Okul Gezisi”) yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. Doğru cevap:

6.1. Her deyimin anlamı 3 puandır (2 × 3 = 6 puan).

- gözünü tahtadan ayırmamak: “Satranç tahtasına sürekli bakmak, dikkatini hiç dağıtmadan tahtayı izlemek” anlamına gelen bir açıklama **(3 puan)**. (TDK Güncel Türkçe Sözlük: gözünü ayırmamak “bir şeye sürekli olarak bakmaktan kendini alamamak”.)
- içi içine sığmamak: “Çok sevinmek, sevinç ve heyecandan yerinde duramamak” anlamına gelen bir açıklama **(3 puan)**. (TDK: içi içine sığmamak “telaş, sabırsızlık, coşkunluk göstermekten kendini alamamak”.)

6.2. İçinde “göz” kelimesi geçen bir deyimi doğru yazma **(2 puan)** ve bu deyimi anlamına uygun bir cümlede kullanma **(2 puan)**. Örneğin “göz atmak” (kısa bir süre bakıvermek), “göz kulak olmak” (gözetmek, korumak), “göze girmek” (davranışlarıyla ilgi ve beğeni kazanmak). Metindeki “gözünü ayırmamak” deyiminin tekrar yazılması puan almaz.

Örnek doğru cevap:

6.1. gözünü tahtadan ayırmamak: Satranç tahtasına sürekli bakmak, dikkatini tahtadan hiç ayırmamak. içi içine sığmamak: Çok sevinmek, sevinçten yerinde duramamak.

6.2. Annem markete giderken bana küçük kardeşime göz kulak olmamı söyledi.

Yanlış cevap: 6.1’de “gözünü tahtadan ayırmamak” için “gözleri ağrımak”, “uykusu gelmek”; “içi içine sığmamak” için “çok üzülmek”, “korkmak” gibi açıklamalar; 6.2’de deyimin anlamına uymayan cümleler (ör. “Gözüm kulak oldu.”) ya da “göz” kelimesinin deyim olmadan kullanıldığı cümleler (ör. “Gözlerim kahverengidir.”) puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. Doğru cevap:

7.1. A yazısı için betimleyici (betimleme) paragraf **(2 puan)**; nedeni: bir yerin (oyun alanının) ayırt edici özelliklerini okurun zihninde canlanacak biçimde anlatmak **(2 puan)**. B yazısı için öyküleyici paragraf **(2 puan)**; nedeni: yaşanmış bir olayın kişi, yer ve zaman unsurlarıyla oluş sırasına göre anlatılması **(2 puan)**.

7.2. Kişiler **(1 puan)**, yer **(1 puan)** ve zaman **(1 puan)** unsurlarının ip atlama yarışmasıyla uyumlu biçimde yazılması; olay akışında en az üç olayın yazılması (3 puan; her olay 1 puan) ve olayların başlangıç, gelişme ve sonuç sırasını izlemesi **(1 puan)**. Öğrencinin plandaki kişi, yer ve zaman bilgilerini kendisinin belirlemesi beklenir; yarışmayla uyumlu her seçim doğru kabul edilir.

Örnek doğru cevap:

7.1. A yazısı için betimleyici paragraf seçmeliyim, çünkü oyun alanının görünüşünü, renklerini ve özelliklerini okurların gözünde canlandırmak istiyorum. B yazısı için öyküleyici paragraf seçmeliyim, çünkü yarışmada yaşanan olayları kişi, yer ve zaman unsurlarıyla, olayların oluş sırasına göre anlatacağım.

7.2.

Plan	
Kişiler	5. sınıf öğrencileri, beden eğitimi öğretmenimiz, ben
Yer	Okul bahçesi
Zaman	Geçen hafta perşembe günü, öğle arası
Olay akışı	1. Öğretmenimiz yarışmanın kurallarını anlattı ve düdüğü çaldı. 2. İpim ayağıma takılınca düştüm ama hemen kalkıp yarışmaya devam ettim. 3. Yarışmayı ikinci bitirdim ve arkadaşlarım beni alkışladı.

Yanlış cevap: 7.1'de iki yazı için aynı paragraf türünün seçilmesi, paragraf türü yerine "uzun paragraf", "kısa paragraf" gibi cevaplar yazılması ya da nedenin açıklanmaması ilgili ölçütlerde puan almaz. 7.2'de ip atlama yarışmasıyla ilgisi olmayan kişi, yer, zaman ve olayların yazılması ya da olayların karışık sırayla verilmesi ilgili ölçütlerde puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

8. Doğru cevap: Doğru yazılan her noktalama işareti 3 puandır (5 × 3 = 15 puan).

- 1: virgül (,) — Hitap için kullanılan sözden sonra konur: "Zeynep, teneffüste seksek oynayalım mı?" Arkasından gelen kelime küçük harfle başladığı için ünlem işareti kabul edilmez. **(3 puan)**
- 2: soru işareti (?) — Soru eki içeren cümlenin sonuna konur. **(3 puan)**
- 3: ünlem işareti (!) — Sevinç bildiren sözden sonra konur: "Yaşasın!" **(3 puan)**
- 4: virgül (,) — Sıralı cümleleri birbirinden ayırır: "Tebeşiri ben getiririm, taşı sen bul." **(3 puan)**
- 5: nokta (.) — Saat ve dakikayı gösteren sayıları birbirinden ayırır: "10.20'de" **(3 puan)**

Örnek doğru cevap:

1	**2**	**3**	**4**	**5**
,	?	!	,	.

Yanlış cevap: 1 ve 4 için nokta ya da noktalı virgül; 2 için nokta ya da ünlem; 3 için virgül ya da soru işareti; 5 için virgül ya da kısa çizgi yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.